

Lisa Taddeo: Kolme naista

[AM/31 ADMIN](#)

MIRVA KARKINEN (14.3.2020)

Lisa Taddeo seuraa dokumentaarisessa *Kolme naista* -teoksessaan kolmen naisen seksielämää kahdeksan vuoden ajalta. Teoksessa esitetyt tapahtumat ja tilanteet ovat todellisia, mutta niiden arkaluontoisuuden vuoksi yksityiskohdat, kuten nimet ja ajankohdat, on muutettu. Vaikka tarina on näiden muutosten avulla etäännytetty aidoista tapahtumista, paljastaa kirja lukijalle totuudenmukaisen ja paikoin hyvin raadollisen kuvan yhteiskunnallisen rakenteellisen diskriminaation monista eri muodoista, joita naiset sukupuolensa sekä vallitsevien kulttuurillisten normien vuoksi joutuvat päivittäin kohtaamaan. Naisten sosiaalista, poliittista ja taloudellista yhdenvertaisuutta ajava feminismi syntyi aatteena jo 1700-luvulla ja poliittisena liikkeenä 1800-luvun puolivälissä Yhdysvalloissa. Vaikka sukupuolten välisen tasa-arvon puolesta on feminismin ja muiden liikkeiden kautta tehty työtä jo vuosisatoja, naisen ja miehen asema eriarvoisina toimijoina näkyy naisten arjessa vielä tänäkin päivänä. *Kolme naista* kertoo nimensä mukaisesti kolmen eri ikäisen ja eri elämäntilanteessa olevan naisen tarinan. Vaikka teos keskittyy

kuvaamaan kolmea yksittäistä tapahtumaketjua, voidaan niiden nähdä heijastelevan maailmanlaajuisia sukupuolittuneita ongelmia.

Sukupuolten eriarvoisuus näkyy kautta maailman yhteiskunnallisissa rakenteissa, kuten laeissa ja kulttuurillisissa normeissa. Taddeon teos erittelee naisten alisteista asemaa tuomalla esille muun muassa lainsäädännön ongelmakohtia. Tällaisiin epäkohtiin kuuluvat esimerkiksi usean valtion linjaukset raiskauksen määritelmästä sekä lainsäädännön vanhentuneet käsitykset seksuaalirikoksista. Tällaisten linjausten mukaan raiskaus määritellään käytetyn väkivallan mukaan, eikä pelkällä uhrin kertomuksella tai suostumuksen puutteella ole merkittävää painoarvoa.

Kolme naista -teoksessa oikeudesta oman kehonsa koskemattomuuteen taistelee 23-vuotias Maggie, joka on alaikäisenä joutunut opettajansa raiskaamaksi. Oikeudessa opettaja kuitenkin todetaan syyttömäksi, sillä Maggiella ei ole muuta näyttöä tapahtumista kuin omat sanansa:

“Hoy sanoo, että koko kanne tulee olemaan Maggien todistuksen varassa. Mitään raiskausvälinesettiä ei ole olemassa; ei ole mekolle jäänyttä siemennestevanaa (Taddeo, 2020, 259).”

Maggien kohtalon voi rinnastaa tuhansien muidenkin seksuaalirikosten uhreiksi joutuneiden naisten kohtaloon. Amnesty International Suomen osaston tutkimuksen (ks.alaviite) mukaan pelkästään Suomessa seksuaalista väkivaltaa kokee vuosittain noin 50 000 naista. Näistä tapahtumista 15 000 on raiskausrikoksia, mutta viranomaisten tietoon päätyy lopulta vain murto-osa kaikista tapauksista. Keskimäärin vain joka viides raportoitu tapaus johtaa oikeuskäsittelyyn, ja niistä vain joka seitsemäs johtaa raiskaustuomioon. Suomen tämänhetkinen seksuaalirikoslainsäädäntö ei näin ollen turvaa uhrin oikeuksia eikä kunnioita YK:n ihmisoikeussopimusta seksuaalisen itsemääräämisoikeuden osalta.

Taddeon teos saa merkityksensä samastuttavuudesta. Useat naiset maailmanlaajuisesti pystyvät samastumaan juridista vääryyttä kokevan Maggien asemaan, mutta myös kirjan muut hahmot kohtaavat yleisesti tunnustettuja sukupuolittuneita ongelmia. Tiiviissä saariyhteisössä asuva Sloane joutuu yhteisön silmätikuksi, kun hän aviomiehensä painostuksesta ajautuu harrastamaan seksiä toisen miehen kanssa. Kun tapahtumat paljastuvat yhteisölle, saaren asukkaat kääntyvät Sloanea vastaan ja halveksivat häntä puheissaan, mutta seksin toisena osapuolena ollut mies jatkaa elämäänsä normaalisti. Myös Sloanea yhdyntään yllyttänyt aviomies selviää tuomiotta. Tapahtumat heijastelevat vahvasti epätasa-arvoisia normeja, jotka esiintyvät niin pienissä kuin suurissakin yhteisöissä. Kyseiset normit ovat havaittavissa esimerkiksi erilaisissa medioissa. Päivälehtien luetuimpiin artikkeleihin lukeutuvatkin usein naispuolisten julkimoiden seksuaaliset toiminnot, kuten nuoremman rakastajan löytäminen tai muut normeista poikkeavat mieltymykset.

Sloanen tapaus tuo esille myös usein toistuvan asetelman, jossa miehen seksuaaliset tarpeet esitetään naisen tarpeita tärkeämpinä. Tällaisen epätasapainon voi nähdä kulttuurillisena normina, sillä pariskuntien välisen seksin oletetaan usein olevan penetraatiokeskeistä ja miehen orgasmiin tähtäävää. Kun aktissa keskitytään yksinomaan miehen tarpeiden tyydyttämiseen, naisen osa on usein olla pelkkä seksiobjekti ja miehen nautinnon mahdollistaja. Sloanen objektisointi alkaa jo nuoruusiässä: Sloanen isä tajuaa, että Sloanen "seksuaalienergia voitaisiin valjastaa hyödyksi liiketoimissa", joten tytär painostetaan treffeille yrityksen johtajan pojan kanssa:

Keith, isäntäparikunnan poika, ja Sloane, tuon pariskunnan luottomiehen tytär, joka oli kaunis, hyvin kasvatettu, hoikka. He olivat kuin kaksi hevosta, jumalaisia ja valmiita lisääntymään (Taddeo 2020, 55).

Myös Sloanen ja tämän aviomiehen, Richardin, välisessä seksissä miehen tarpeet menevät naisen halujen edelle. Richard esimerkiksi kiihottuu ajatuksesta, että Sloane harrastaa seksiä tietyn, Richardin valitseman miehen kanssa. Sloane ei aina pidä miehensä valintaa houkuttelevana, mutta suostuu silti seksiin miestään miellyttääkseen:

Richard sanoi, että Sloanen pitäisi mennä tuttavapariskunnan huoneeseen. Oli varhainen aamu, ja aurinko paistoi ylenpalttisen kirkkaana. Sloane innostui ajatuksesta jossain määrin, muttei täysin. Hänellä oli hoikka ja nätti olo. Joskus sekin riitti seksin harrastamiseen. Hän laittoi pariskunnalle tekstiviestin. He vastasivat: tule tänne, ja lähettivät Sloanelle huoneensa numeron. (Taddeo 2020, 274)

Naisen seksuaalisuus on länsimaalaisessa kirjallisuudessa esitetty varsin yksiulotteisena tai jopa vaiettuna asiana. Pitkään naisten seksuaaliset tarpeet tuotiin kirjallisuuden kentällä esille vain eroottisen, niin kutsutun harlekiinikirjallisuuden kautta. Tällaisissa julkaisuissa naisen seksuaaliset tarpeet on usein esitetty yksinkertaisina ja miehen haluja mukailevina. 2010- ja 2020-luvulla naisen monipuolisia seksuaalisia tarpeita sekä haluja kuvaavia teoksia on sen sijaan tuotettu paljon, minkä vuoksi myös yhteiskunnallinen käsitys seksuaalisuuden monimuotoisuudesta on laajentunut. Mutta vaikka yleinen ymmärrys naisen seksuaalisista tarpeista on tarkentunut, aihe nähdään edelleen tietyissä yhteyksissä vanhoillisten arvojen ja uskomusten kautta. Taddeon teos *Kolme naista* ottaakin aiheellisesti kantaa julkiseen keskusteluun normalisoimalla naisten subjektiivisia seksuaalisia haluja.

Kolmas Taddeon seuraama nainen on Lina. Hänen kauttaan kirjoittaja kuvaa konservatiivisten instituutioiden, kuten kristillisten oppilaitosten ja avioliiton ylläpitämiä vanhoillisia käytänteitä.

Katolisessa koulussa kasvanut Lina joutuu kanssaopiskelijoidensa raiskaamaksi ja päätyy lopulta intohimottomaan avioliittoon. Oppilaitos ei ota kantaa Linan kokemaan väkivaltaan tai muuten pyri selvittämään tapausta. Kuten useissa vastaavissa tapauksissa, tapahtuma jää käsittelemättä ja Linasta

aletaan puhua koululaisten kesken halpana, helppona naisena, joka “nai kolmea kundia yhdessä illassa” (Taddeo 2020, 51).

Myöskään terapeutin neuvot avioparin intiimielämän piristämiseksi eivät tuota toivottua tulosta: ammattilainen rohkaisee Linan miestä jatkossakin välttämään “vastenmielistä” kanssakäymistä, kuten suutelemista. Lina ei saa ohjeita omien tarpeidensa tyydyttämiseen, vaan joutuu tyytymään seksittömään avioliittoon.

Lisa Taddeon dokumentaarinen *Kolme naista* maalaa surullisen ja synkän kuvan naisten asemasta patriarkalisessa maailmassa. Muutettujen nimien vuoksi teos on helppo mieltää fiktioksi, mutta erityisesti naispuolinen lukija tunnustanee tapahtumien todenmukaisuuden.

Euroopan perusoikeusviraston tutkimuksen (ks.alaviite) mukaan Suomessakin joka kolmas nainen on kokenut lähisuhdeväkivaltaa. Taddeon seuraamien naisten kohdalla luku on vielä suurempi: kaksi kolmesta naisesta joutuu seksuaalisen väkivallan uhriksi. Kolmaskaan nainen ei saa toteuttaa seksuaalisuuttaan vapaasti, vaan joutuu miehensä kontrolloimaksi ja yhteisön halveksumaksi. Sekä kyseisen tutkimuksen että Taddeon teoksen luvut vahvistavat käsitystä siitä, ettei totaalista sukupuolten välistä tasa-arvoa ole saavutettu. Naisilla ei edelleenkään ole vapautta toteuttaa seksuaalisuuttaan vapautuneesti, sillä vanhoilliset normit ohjailevat vielä tänäkin päivänä yhteisöjen ajatusmalleja. Myös lainsäädännölliset epäkohdat asettavat erityisesti naiset epäoikeudenmukaiseen asemaan, sillä suurin osa seksuaalirikosten uhreista on naisia.

Kolme naista on peittelemättömän rehellinen dokumentti kolmen naisen elämästä, joka samastuttavuudellaan ottaa kantaa laajoihin, sukupuolittuneisiin ongelmiin. Maggie ei ole ainoa nainen, jonka raiskaaja julistettiin syyttömäksi. Sloaneakaan ei ole ainoa nainen, joka joutuu puolisonsa kontrolloimaksi. Myöskään Lina ei ole ainoa nainen, joka raiskataan kolmesti saman illan aikana. Kolme naista kertoo Maggiesta, Sloanesta ja Linasta, mutta jokainen naispuolinen lukija löytää siitä myös itsensä. Amnesty International Suomen osaston tutkimus: https://s3-eu-west-1.amazonaws.com/frantic/amnesty-fi/2019/03/06061152/Oikeuksienarppeli_final.pdf

Euroopan perusoikeusviraston tutkimus: <https://fra.europa.eu/en/project/2012/fra-survey-gender-based-violence-against-women>

Taddeo, Lisa *Kolme naista* 2020, (“Three women”, 2019). suom. Marianna Kurtto, Gummerus.

Mirva Karkinen on kirjallisuuden opiskelija Jyväskylän yliopistosta